

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr. K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. H. Bergema, Karoent; Dr. F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr. E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr. A. Bouman, Rotterdam; Ir. B. ter Brugge, Almelo; Dr. K. J. Crenner, Kampen; Mevr. W. Crenner-de Vries, Kampen; Dr. R. J. Dam, Kampen; Dr. A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr. D. van Dijk, Groningen; Drs. D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr. J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr. J. van Herken, Ermelo; Dr. B. Holwerda, Amersfoort; A. Jansse, Biggkerke; Dr. P. Jasperse, Leiden; Dr. J. Kapteyn, IJmuiden; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. J. L. Kooie, Vreeland; Dr. E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr. J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijcknaar-Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meina, Groningen; Dr. H. Mulder, Deventer; Dr. S. J. Popma, Amersfoort; Dr. A. Ringnalda, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr. G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr. R. Schippers, Rotterdam; Dr. J. Smelik, 's-Gravenhage; Dr. H. Smilde, Groningen; Drs. H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr. N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr. C. v. Til, Philadelphia Pa.; Dr. C. Veenhof, Haarlem; Drs. M. B. v. t. Veer, Groningen; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr. F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. H. J. Westerink, Leiden; Dr. D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr. S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr. K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 2424 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Bij het Kerstfeest. Christus' komst - verzoening of gericht. — Uit de Schrift: Genade en waarheid, Joh. 1:17b. — Kerkelijk leven: Ned. Chr. Persbureau. „Geref. Jongelingsblad“. Reissattestatie aan militairen. Over de kerk. Een misaive aan Burgemeester en Wethouders. — Even parkeren: Kerstfeest en kerkorde. — Pop. wetensch. schetsen: Jesus Christus, Abraham's zaad. — Literatuur en kerk: Een nieuwe wending. — Geestelijke adviezen: Kerstmis en de nood van dezen tijd. — Uit de Historie: Internos, I. — Persschouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws. — Correspondentie. — Bijlage: Heideb. Catechismus II, blz. 33-40.

HOOFDARTIKEL

Bij het Kerstfeest.

Voor God-in-t-veesch hebben in den kersnacht zich de herders neergebogen; en op den mensch, die in een kribbe lag, zagen zij neer.

Voor God-in-t-veesch mogen ook wij in onzen feestdag ons ter neder buigen; en tot den mensch, die sinds de kribbe heeft verlaten, om den troon der heerlijkheid in den hemel te gaan bezetten, zien wij nu op.

Dat is een groot verschil in kerstfeestviering. Het eerste kerstfeest was er, vóórdat gesproken worden kon: het is volbracht. Het tweede, het onze, valt daarna.

Dit onderscheid mogen wij geen oogenblik uit het oog verliezen. Aan den ochtendstond denkt men des middags anders dan des morgens vroeg. Wie den middag abstraheert van den morgen, verstaat den morgen niet. En wie opzettelijk den middag zou vergelijken, en negeeren, om den ochtendstond voor zich apart te „reconstrueeren“, die is niet alleen een dwaas, maar ook een ondankbare zondaar. Een dwaas, omdat het onmogelijk is, den morgenstond te reconstrueeren; zelfs wie in 'donker zich op een film van den zonsopgang tracteert, heeft zich op dat oogenblik van de werkelijke zon en van haar levenswerking, en haar oproep-tot-den-arbeid losgemaakt. Juist daarom is hij ook zoo slecht, en zoo ondankbaar. Kerstfeest zet ons aan het werk, en 't werk is na zonsopgang niet verminderd, maar vermeerderd. Niet voor een poging tot terug-zien ontvingen wij een nieuwen oproep, doch voor de daad van 'trechte in-zien ontvangen wij 't vermogen door bevestigde genade.

Dat zijn maar eenvoudige opmerkingen: een kind kan erbij.

Toch zijn ze vaak vergeten; en wie het eenvoudigste vergeet, juist die begaat de grootste ongelukken.

Wat zouden wij zeggen tot den luiaard, die 's morgens niet uit zijn bed te krijgen is, die daar ook nooit spijt over voelt, maar die des middags om twaalf uur, als de arbeid roept, en de zon fel brandt, zich afzonderd van alle arbeiders, en de zon een „welkom“ toeroept? Nu zijt welkome, zon, die ons verlichten gaat? Als de zon kon spreken, zou ze zeggen: toen het donker was, heb ik me niet verwelkomd; want ik moest u eerst leeren zien, wat licht was, en ge waart aan de duisternis gewend, en ook — gehecht. Niet gij hebt mij, maar ik heb u welkom geheeten. Dank Hem, die mij schiep, dat gij in mijn licht het licht hebt mogen zien, en dat Hij uw oog en mijn schijnsel op elkaar heeft aangelegd, en bij elkaar gebracht. Maar wat zullen wij dan zeggen tot hen, die op het kerstfeest tot den Christus zeggen: nu zijt welkome? Ze kunnen het goed bedoelen; daar niet van. Maar die het niet goed bedoelen, en die

zich gaarne aanstellen, alsof de natuurlijke mensch uit zichzelf Christus verwelkomen kan en wil, zonder dat de Vader, die Hem gezonden heeft, met geweld hem er toe „sleepte“ of „trok“, die kunnen datzelfde vers ook zingen. Daar wel van.

Want niet de laatste genoemd, doch alleen wie door het geloof naar de Schriften Christus ziet als den ons van nature on-welkome, als de „ergernis“ en de dwaasheid voor „het vleesch“, slechts die kan roemen, dat niet wij God hebben ingehaald, maar dat Hij ons verrast heeft, en een groot geweld geöfend heeft, om opzicht op ons te kunnen nemen, en ons „van zonde en ongeval“ ontslaan.

Eerst deze kerstfeestganger zal christelijke dankbaarheid betoonen in zijn gedachtenis-viering. De ander daarentegen houdt in zijn „religieuze stemming“ de kennis der ellende terug, en verhindert derhalve de ware dankbaarheid. Dat wil zeggen: met de organisatie van het vleeschelijk-religieuze „feest“ houdt hij de werking van het christelijke feest ten onder. Heel wat kerstfeestvieringen zijn rechtstreeksche aanslagen op het gezag van den Zoon, die op kerstfeest kwam in 't vleesch, en die in dit ons vleesch heden zit op den troon der heerlijkheid.

In Schleiermacher's Weihnachtsfeier, het kerst-product der Romantiek, wordt een gezelschap opgevoerd, dat op kerstavond een koortje vormt: „Lasset uns ihn lieben“, „Willkommen in dem Jammertal“, en meer stichtelijks uit Reichardt's Kerst-Kanillene (gedichten van Claudius, 1768, 1792). Maar als één van de kleine meisjes moeder vraagt, of deze niet evengoed de gelukkige (!) moeder van het goddelijke kind kon wezen, en als ze daarbij het vermoeden oppert, dat de moeders meer van de jongens dan van de meisjes houden, omdat het goddelijke kindje ook een knaapje was geweest, dan troost het meisje zich ermee, dat er toch ook heilige vrouwen om Jezus zijn geweest; en de moeder vertelt haar nog niet, dat haar troost uit Christus komen moet, en dan niet een troost over het maar-vrouw-zijn, doch over het heelemaal-een-zondaar-zijn. Als de kleine in moeders zachte oogen iets van de gelukkige moedermaagd weervindt, dan betuigt ze, óók zoo één te willen worden, als moeder is. Van de navolging van Christus naar Johannes 8:12, het volgen van het Licht der wereld, wordt nog geen woord gerept. Die gerührte Mutter hob sie auf und küsste sie. Meer weet ze niet, meer heeft ze ook niet. De andere leden van het gezelschap evenmin. Ze discussiëren straks nog wat over de religiositeit, die „innerlijk“ moet blijven, en noch in harde woorden, noch in drukke dóening zich verloopenen moet, en — bevelen. Men moet preeken, op kerstfeest, waartegen? Tegen het ongelooft aan... het bijgeloof! Is het christendom (!) geen thema, dat in een oneindig aantal van variaties kan worden aanschouwelijk gemaakt? En is de muziek niet 't hoogste op den dag van 't feest? Met een engelenkoor werd Jezus ontvangen, en óók wij moeten Hem aldus „begeleiden“ (!) met tonen en gezang tot op het groote halleluja van de hemelvaart. De vroegste toon is die, welke recht in 't hart dringt... En als er dan harmonie tusschen „dur“ en „mol“ is, tusschen mannelijk en vrouwelijk in dat groote koor, en in de „akkoorden des gemoeids“, dan kan de kerkmuziek, welke dan vernomen wordt, o neen, niet ons gezang, maar wel het bepaalde, wel het afgepaalde, klare wóórd ontharen. De mystiek, die woordloos is, is immers meer dan het klare woord van verkondiging, en belijdenis?

Straks eindigt het gesprek in een lofzegging over de heilige gemeenschap der menscheit, wordende en geworden, de gemeenschap der menscheit, gekend „uit het goddelijke principe“, der natuur, waarin God zelf begrepen is, waarin hij met de menscheit en het al tezamen

Bekommering.

Bekommerd zijn vanwege zijn zonde is beter dan dat ge zorgeloos in uw zonde voortleef; maar bekommerd over uw eeuwige zaligheid te blijven, is geen verkwikking noch teken van vroomeid, maar óf een voorgewende en huichelachtige overtuiging, die geen wortel heeft, óf, zoo gij het met uw bekommering waarlijk meent en er oprecht voor God in staat, een band der helle in steel van een liefdekoorde des hemels die uwe ziel omstrengelt.

Dr. A. KUYPER.

„De Heraut“, 4 November 1888, No. 567.

groeit en zich bewust wordt van zichzelf. Iedere moeder, die het „voelt“, dat zij een mensch ter wereld heeft gebracht, en die door een „hemelsche boodschap“ (zonder Woord!) weet, dat zij den heiligen goddelijken geest in zich heeft, kan nu voortaan óók in haar kind Christus vinden. Langs den omweg van deze „kerstgedachten“ vindt zij zich weer als moeder van het goddelijke kind: de kleine van zooveen heeft dus wat zij begeerde; en de groote werd tezaam met 't kind tot „Kind“.

Want Christus is overal, en God is overal; en de menschenzoon is, als hij maar zichzelf alzóó bekenen durft, den Zoon des Menschen en zijn God tot openbaarwordingsorgaan geworden; hij is gekomen in de gestaltenis van God...

Nu willen wij opnieuw in gedachtenis nemen, dat dit alles goddeloos is. En dat wij op het Kerstfeest zijn veroordeeld: duistelingen, en haters van God, en insolventen, zóó volkomen, dat God zelf moest komen in de gestaltenis van één, die tot betaling kan verplicht worden. Betaling aan Gods heilig recht, en dat in onze plaats. Want eerst waar dit recht van God door onze zonde was geschonden, en de betaling aan dit recht voor eenwig ons onmogelijk was geworden, de afbetaling, en alle betaling, ook zelfs van één enkele penning, alle betaling als een daad van ons, eerst dáár is God de Zoon een mensch geworden.

Men moet het tusschenbeide komen van de zonde tusschen God en ons geen oogenblik vergeten.

Schleiermacher heeft het tusschenbeide komen van de zonde weggeredeneerd: de Weihnachtsfeier van daareven, met haar pantheïstisch, panchristisch wierook-snuiven, is er een bewijs van.

Terecht hebben tijdgenooten, die aan Barth verwant zich voelden, dit een uiting van den hoogmoed genoemd: zonde was er overal, en altijd.

Maar zij hebben het tusschenbeide komen van de zonde weggeredeneerd; van een historischen zondeval weten zij niet: altijd ligt voor hun besef het menscheit als zoodanig onder het oordeel, en daarom is het spreken Gods tot ons hetzelfde als 't vleesch-woorden-van-het-Woord.

Maar ons geloof heeft uit de Schrift den eersten Adam leeren kennen, en den tweeden. De één is niet de keerzij van den ander, noch is de groote verborgenheid, die in den tweeden is, de vleeschwording van het Woord, enkel en alleen reeds in het feit van het spreken Gods verschenen aan den eersten. Gods spreken tot den mensch is er overal, waar Hij zijn mond ons opendoet; maar spreken Gods, — dat is nog geen verzoening; het is een grondig oordeel, tenzij het Woord vleesch voor ons wordt, en Christus geworden zijnde, zich onledigt, en zich vernedert, en gehoorzaam tot den kruisdood wordt.

Die kruisweg is in Bethlehem geopend; het is het kind der smarten, dat daar in de kribbe ligt. Wij deden Hem die smarten aan. De kribbe is heel klein; maar het is een groote vergissing, te wanen, dat het verklein-woord steeds den overgang naar wat liefelijk is en welluidt zou markeren. Doch — Hij van zijn kant nam die smart van ons ook aan, en nam ze over. En zoo werd Hij tot tweeden Adam.

En nu is er weer de Heilige Geest, en de gemeenschap van de heiligen, maar ze is er alleen in en door het offer der betaling, dat in den Kerstnacht zich op 't altaar leggen gaat. En 'tmoederschap der maagd Maria wordt, God zij geloofd, niet herhaald; want „moeder, en zuster, en broeder” van Jezus worden wij alleen door het doen van 's Vaders wil, en door het kinderlijk geloof, dat amen zegt op de verkondiging niet van den kerstnacht, maar aangaande hem.

Wij gaan dus niet meer naar een kribbe „zoeken”: men kent en vindt haar standplaats zelfs niet meer. Wij zien op naar den hemel, waar het kind van eenmaal Koning is in groote majesteit. En wij vragen Hem niet meer, waar wij Hem vinden kunnen. Hij heeft het ons zoo duidelijk gezegd: wij kunnen Hem vinden in het Woord, dat aan de kerk is toebetrouwd, en dat Hij zelf door het ambt aan ons verkondigen komt. Wij maken Hem niet tot een „gast” in huis, doch Hij maakt ons tot huisbewoners Gods. En nu Hij in den tijd, dien wij doorleven, ons weer herinnert aan zijn vasten wil, om tot ons weer te komen, nu spreken wij van Hem in „dur” en „mol”: Hij is een man geworden, dat is „dur”: want hij is mensch, die 't ambt ontving van onzen Vader, en het trouw bedienende. En Hij is voorts de man, door wien de wereld zal geoordeeld worden: dit is de „mol”.

Of neen, — 't is alles „mol” en „dur”. 't is alles bitter in den buik, maar zoet ook in den mond. Want het oordeel is rechtvaardig; en al de zijnen zullen Hem gegeven blijven, en niemand rukt ze uit zijn hand. De duivel niet, de wereld niet.

En ook ons eigen vleesch niet.

In Schleiermacher's Weihnachtsfeier zingen ze verzen van Novalis. Een ervan luidt, in Boutens' weergave:

Waar hij maar van mij is,
Staat mijn stad en huis:
Alle goed, waar hij van mij is,
Komt mij als een erfdeel thuis.

Maar de leerlingen van Calvijn vinden dat maar een schrillen troost. Ze keeren 't om: waar onze stad is, en ons huis, daar wou Hij van ons zijn, en het tot op heden blijven. En niet eenig goed, dat toch al van ons was, wordt als een verloren erfenis weer thuis gebracht; doch nu Hij zelf ons erfdeel is geworden, nu is God geworden tot ons erfgoed; en al het goed, dat nu van Hem is, wacht ons als ons erfdeel in zijn huis.

Eens wordt dat huis van Hem het onze ook. Want wij verwachten naar zijn belofte een nieuwen hemel en een nieuwe aarde. Dan is de laatste vezel van de kribbe, de laatste splinter van het kruis met vuur verbrand. Maar de kronen zijn vermenigvuldigd. Het Vaderschap van God heeft alle moederschap voor eeuwig afgeschafte.

K. SCHILDER.

Christus' komst — verzoening of gericht.

(De zeventig weken van Messias.)

Bede: Wij hebben gezondigd; wij zijn goddeloos geweest... o, Heere, hoor: o, Heere, vergeef! Dan. 9:5, 15, 19.

Antwoord: Zeventig weken zijn bestemd... om de ongerechtigheden te verzoenen, en om een eeuwige gerechtigheid aan te brengen... Dan. 9:24.

Bede: ...doe Uw aangezicht lichten over Uw heilighdom, dat verwoest is... Dan. 9:17.

Antwoord: ...de straten en grachten zullen wederom gebouwd worden... En na die twee en zestig weken zal de Messias uitgeroerd worden... en een volk des vorsten zal de stad en het heilighdom verderven... vast besloten verwoestingen. Dan. 9:25-27.

De zeventig weken van Messias... Een vruchtbaar onderwerp voor speculatie, voor seeristische fantasien, voor puzzelaars, die den Bijbel lezen als een rekensom met hindernissen.

Hoe krijgen we doorzicht in den zin van het slot van Dan. 9?

Door het niet los te maken uit het verband, maar het te lezen als vervolg op Daniël's schuldbelijdenis en bede om Jeruzalem's herstel.

Dat zijn de twee hoofdmomenten van Dan. 9 vs 1-19. En daarop betreft zich het gezicht, dat Daniël door bemiddeling van den Aartsengel Gabriël ontvangt van den Heere in vs 24-27.

Op beide ontvangt hij antwoord: op de bede om verzoening, en op de bede om Jeruzalem's herbouw.

Daniël droeg leed over de zonden van zijn volk, die Gods verwoestenden toorn hebben wakker geroepen (14) over het zondigende volk en de zondigende stad.

Geen schijn van chauvinisme, dat de Kerk door dik en dun verdedigt, kan meer overblijven, hij wie van harte aller zonde vijand is geworden, en dit heeft leeren zien: God haat de zonden der Kerk nog méér, dan die van de wereld.

God is wakker over Zijn Woord, om dat te doen, óók waar het de dreiging en het aangezegd gericht geldt. (Jer. 1:11, 12.)

En op de vraag waarom? weet Daniël het onverdelijk antwoord: „daarom, omdat Juda, omdat Jeruzalem gezondigd heeft” (vs 11, 14).

Daniël begint dus bij het begin. Bij de oorzaak. Niet met gebed om Jeruzalem's herstel, door Jeremia beloofd (2; Jer. 29:10), maar met belijdenis van schuld, en bede om vergeving.

Dit gebed wil er bij ons menschen maar moeilijk uit; het andere ligt ons vandaag vóór op de lippen. Maar wie niet wil beginnen bij het begin, de oorzaak, de schuld voor den Heere, die kan Gods gave in Christus, den Messias, niet in geloof waardeeren.

God zendt tot verzoening van de beleden zonden Zijns volks den Gezalfde, die een eeuwige gerechtigheid aanbrengt (24); die het gezicht en de profetie vervult in zichzelf.

Weten we dan ook tijdrekendkundig met de 70 weken geen weg, — dat is minder; als het uitkwam bij onze becijfering, en we vergaten Gods Christus in deze voorzegging, dan hadden we nóg niets...

God zoekt met Zijn Woord geen bedreven rekenaars, maar ootmoedige bidders en blijde belijders: „Ik heb verzoening gevonden; Gabriël heeft ze voorzegd; Jezus heeft ze gebracht...”

Dat is Gods antwoord op belijdenis van schuld: Hij wijst naar Zijn Zoon, die vleesch werd. Dat is Gods antwoord op de bange klacht: ik heb gezondigd! „gij zult Zijn naam heeten JEZUS, want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden!” (Matth. 1:21).

Hierin kan Daniël, die zeer gewenschte man, zeer getroost zijn: God sluit de overtreding toe in Jezus. Hij maakt van zondaars zeer gewenschte menschen: menschen van Gods welbehagen.

Het is te lezen in de boeken (vs 2; Jes. 34:16). Zalig, die op Zijn beloften pleiten in hun schuldverlorenheid: Hij vervult ze alle in Jezus Christus, de AMEN! (2 Kor. 1:20).

Maar nu... De bede om Jeruzalem's herstel? Als we Gods antwoord daarop lezen, zien we door een spiegel in een raadsel. Niet alleen, omdat dit slot, vs 25-27, tijdrekendkundig voor problemen stelt, die het hoofd van alle lezers en uitleggers breken.

Maar de ontgoocheling, dat dit antwoord feitelijk een afwijzing is van de bede... Wel herstel, maar dan slechts tijdelijk. Messias' komst, of liever, Zijn uitroeping, maakt een eind aan Israël's nationaal bestaan; Zijn kruisdood een einde aan het aardsche heilighdom op den heiligen berg.

Van drie tijdvakken spreekt het antwoord Gods: 1)

Van de zeven jaarweken als eerste periode: wederkeer uit de ballingschap onder den daartoe gezalfden vorst Cyrus (25a, Jes. 45:1).

Van de twee en zestig weken, die daarop volgen; daarin komt de herbouw van stad en tempel, al is het met moeite, tot stand. (25b.)

De laatste periode, die van de ééne jaarweek, is beslissend.

Daarin komt DE Gezalfde Bede, DE Knecht des HEEREN tot Zijn tempel. Maar Hij wordt er niet ontvangen; Hij vindt er geen plaats voor God, Die Hem zendt.

Het uitwendig verband van Israël met God heeft in deze periode z'n schoonste kansen en z'n grootste kracht: Jezus zelf, en daarna z'n Apostelen, met hun prediking in Israël's midden; het verband lijkt sterk te worden! (27a.)

Maar Israël verworpt Messias, en daarmee z'n schoonste kansen. Het roeit Messias uit, en wijst daarmee af, wat tot z'n vrede dient, (26a); en daarom zal er krijg zijn tot Jeruzalem's einde. (vers 26.)

En wat den tempel betreft, de dood van het Offerlam Gods doet den offerdienst eindigen (27), in de helft van de periode tusschen Zijn komst en de verwoesting van Jeruzalem, die Gods bonds-wraak belichaamt: stad en heilighdom verdorven (26); vast besloten verwoestingen; het volk van den Romeinschen vorst komt op gruwelijke vleugelen van verwoesting aangesnel.

Zoo komt het van het aardsche Jeruzalem tot het Jeruzalem, dat BOVEN is. Van de nationale Kerk, met zijn schaduwendienst, tot de zalving van de heilighdom der heiligheden (24e); den dienst van God in Geest en in waarheid.

Christus' komst brengt verzoening — of gericht!

Wij weten niet, hoe Daniël dit heeft begrepen, of ontvangen.

Dat is bij openbaring Gods voor ons ook de vraag niet.

Maar WIJ? En onze tijd? We willen zoo gaarne herstel... En we bidden erom... Herstel van welvaart, van volksrijkdom, van bedrijven, van verbroken gezinsverband, van gebroken verhouding der volken.

Waar blijft de vraag om herstel van de gebroken verhouding tot GOD? De bede om verzoening, daar worden we weer heen teruggedreven, als we in Bethleem om dat alles zoeken.

De menschheid heeft verleerd, in de Boeken te zoeken. Maar er is uit de Boeken een woord blijven hangen in haar bewustzijn: dat er bij Jezus' geboorte engelen zongen van „vrede op aarde”;

daar hunkert het hart van de menschen naar...

En zoo zal in deze weken dat weer een slagwoord wezen bij velen, zonder dat het verstaan wil worden. Messias zal in het zingen van zoete kerst-liedekens weer worden uitgeroerd uit het leven der menschen. „Christus, Bethlehem's kind, — maak een einde aan onze smarten!” Maar niet: „Gezalfde Gods, Gekruisigde, verzoen onze zonden bij God!”

Laat ons met Bethleem geen spel bedrijven! Een wereld, een mensch, die verzoening weigert, heeft van Christus' komst niets te wachten, dan GERICHT! Het „Mene, Tekel, Upharsin” op Babels tapijten eerst; op het voorhangsel van Jeruzalem's tempel daarna, waar onze Heere werd gekruisigd; komt het NU op de wanden dezer wereld, die zich niet keert tot Dien, Die haar met de roede en den ban slaat?

Waar het gericht komt met den Christus Gods, zal het altoos luiden: „Gij hebt den vrede niet gewild; daarom zal er krijg zijn tot het einde; vastbesloten verwoestingen...”

Maar er IS een uitweg uit de wereldcrisis, uit het universeel gericht, over de zonden der Kerk, over de zonden der wereld.

Want er is een weg tot God, door Christus, die de eeuwige gerechtigheid aanbracht, welke de wereld en wij behoeven.

Midden in een stervende wereld groeit toch het leven van Christus uit, naar de nieuwe aarde toe, waarop gerechtigheid zal wonen.

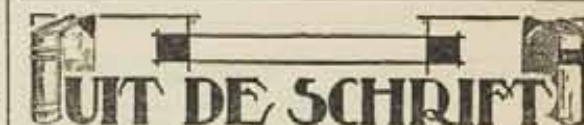
Vastbesloten wereldherstel... Herschepping Gods, door Christus.

Zalig, die op Gods beloften in de Boeken hopen. Zij worden niet beschaamd.

Koog-Zaandijk.

D. BROER Jr.

1) 1 Kor. 13:12, vert. Grosheide (Korte Verklaring).
2) Vgl. Aakkers, (Korte Verkl.), blz. 199-209.

UIT DE SCHRIFT

Genade en waarheid.

De genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden. Joh. 1:17b.

Wat heeft de gemeente van Christus bij de herdenking van Zijn geboorte veel te roemen! Het is zooveel, dat we het niet kunnen opnoemen; slechts één reden tot lof brengen we nu naar voren, n.l. deze, dat door de geboorte van Christus ons genade en waarheid geworden is.

De apostel vergelijkt met elkaar Mozes, in wiens wet de Farizeërs roemen, en Christus, van Wien Hij gewaagt, en stelt dan dien Christus veel en veel hooger door te getuigen: vóór Christus' komst was er ook al genade en waarheid, maar door Christus zijn zij ten volle openbaar geworden.

(Geworden beteekent hier niet ontstaan, maar ten volle openbaar geworden.)

Er was dus al vóór Christus' komst genade, constateert de apostel. En is dat niet waar? Genadig is God, als Hij de zonden vergeeft, als Hij zondaren behandelt, als hadden zij nooit zonde gehad of gedaan.

Hoe schittert de genade Gods in de oude beedeling? Hoe genadig is Hij tegenover Adam, Henoeh, Jacob, Mozes, David, Manasse, hoe vergeeft Hij telkens weer de overtredingen? En hoe genadig is Hij tegenover Israël volk? Hoe wendt Hij Zich telkens weer tot dat afkeerige Israël met genadige ontferming? Waarlijk, Micha heeft gelijk, als hij het uitroept, dat er geen God is als Israël's God, Die de ongerechtigheid vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel Zijner erfenis voorbij gaat en Psalm 136 heeft gelijk, inderdaad, het mag wel 26 maal herhaald worden, dat 's HEEREN goedertierenheid (genade) is in der eeuwigheid.

En, er was voor de komst van Christus ook al waarheid, de gansche Schrift van het oude verband roemt God als den Waarachtige.

God is de waarheid; Hij is trouw aan Zijn Woord; wat Hij belooft, doet Hij, waarmee Hij bedreigt, dat voert Hij uit.

God is waar, bij Hem is de vastigheid... als Hij bijv. de zegeningen van 't verband belooft bij het onderhouden van Zijn geboden, dan worden die zegeningen metterdaad geschonken en als Hij dreigt met den vloek des verbonds, ook die wordt vervuld.

Die waarheid Gods is bevestigd: als Israël verdrukt wordt, dan denkt Hij aan Zijn Woord, aan Abraham gegeven, en Hij helpt hen uit en bij het afwijken van Zijn verband denkt Hij aan Zijn Woord in Lev. 26 en Deut. 27 en 28 en Hij vervult het door de verbondswraak.

Maar door Christus wordt genade en waarheid ten volle openbaar.

Leest van al die genade... de Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was, het gekrookte riel zal Hij niet verbreken, en de rookende vlaswiek zal Hij niet uitblussen, Hij vergeeft menigvuldig, Hij